

1 | De God Die alles bestuurt

Het was Kerst toen Walt mij om jouw hand vroeg. Mijn antwoord was: ‘Aan geen enkele man zou ik haar hand liever willen geven dan aan jou.’ Vervolgens spraken we over de lange tijd die jullie zouden moeten wachten met trouwen voordat je afgestudeerd zou zijn.

‘Denk je dat je daarvoor het geduld hebt?’ vroeg ik hem en hij antwoordde zonder aarzelen: ‘Ik ben een calvinist, mevrouw!’ Hij wist dat ik begreep wat hij daarmee wilde zeggen. Jij en ik zijn ook calvinisten, dat betekent dat we geloven dat God alles leidt. Geen enkel moment in ons leven zijn wij onderworpen aan toeval. Walt wist dat voor het moment van zijn aanzoek, zijn eigen afstuderen aan de theologische school en jouw afstuderen aan de universiteit gold wat Paulus schrijft in Romeinen 8:28: ‘En wij weten dat dengenen die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede.’

Hij beschouwde het als de wil van God om deze weg samen met jou te gaan. Zijn eigen verlangens zouden geen gevaar vormen voor jullie verkeringstijd, want hij onderwierp zich aan de leiding van de Heere. Hij beleed met de psalmist: ‘Bezwijkt mijn vlees en mijn hart, zo is God de Rotssteen mijns harten, en mijn Deel in eeuwigheid’ (Ps. 73:26). Daarom ben ik zo dankbaar dat God jou deze man gegeven heeft.

2 | Niet: Wie ben ik? Maar: Van wie ben ik?

Dit boek beschrijft verschillende aspecten van het vrouwzijn en de betekenis ervan. In de afgelopen decennia heb-

ben vrouwen dit onderwerp op de agenda gezet. Zij hebben hierover veel gesproken, geredeneerd en gediscussieerd. Ook zijn er wettelijke maatregelen getroffen voor de positie van vrouwen in de maatschappij. Ik denk echter dat het meest mannen zijn geweest die over dit onderwerp meer helderheid hebben gegeven.

Een stapel boeken over vrouw-zijn kwam van de drukpersen. Deze boeken spoorden vrouwen aan om hun traditionele rollen los te laten en weerstand te bieden tegen de eeuwenoude heersende normen en waarden. Deze normen en waarden domineerden hun leven en beperkten hen in hun doen en laten. Het loslaten van traditionele rollen gaf de vrouw de mogelijkheid om zich te bewegen in de zogenoemde mannenwereld. Het onderscheid tussen de mannenwereld en de vrouwenwereld zou gecreëerd worden door de betekenis die mensen hieraan geven (dit wordt ook wel *human pursuits* genoemd en staat los van de biologische en voortplantingsverschillen bij mannen en vrouwen).

Is het vrouw-zijn fundamenteel anders dan het man-zijn? Is er iets onlosmakelijks verbonden aan de biologische aspecten van de mensheid? Heeft de maatschappij daarom bepaalde rollen en taken toegeschreven aan mannen en een ander soort taken aan vrouwen? Behoort gezag enkel of hoofdzakelijk toe aan mannen, meer dan aan vrouwen? Maakt het uit wie de dingen regelt? Betekent het dat degenen die kinderen baren ook verantwoordelijk zijn voor hun verzorging? Wat is trouwen? Hoe werkt dat? Is het lot van vrouwen echt zo verschrikkelijk als de feministe Germaine Greer zegt: 'Een leven lang maskers dragen en het uitvoeren van belachelijke rituelen, vol van onheil en falen'?

De meeste mensen die antwoorden proberen te vinden op

deze vragen beginnen niet bij het juiste begin. Zij beginnen bij zichzelf. Zij vragen: ‘Wie ben ik?’ en ‘Hoe voel ik me echt?’ Zij gaan ervan uit dat de waarheid ligt in de vele meningen die mensen hierover hebben. De filosoof Thomas Carlyle observeerde deze denkwijze en zijn wrange waarneming was: ‘De listige wetenschap is nog steeds bezig met haar hopeloze taak – om eerlijkheid af te leiden uit de activiteiten die plaatsvinden in een wereld vol schurken.’

Zonder twijfel geeft het vertellen over hoe je je voelt over bepaalde dingen een grote troost en gerustheid. Over het algemeen vind je anderen die hetzelfde ervaren of die er nog slechter aan toe zijn dan jij (wat nog meer gemoedsrust en troost geeft). Maar dit is niet de manier om bij de waarheid te komen.

Om te begrijpen wat het betekent om vrouw te zijn, moeten we beginnen bij Degene Die haar gemaakt heeft.

3 | Ons enige houvast

Elke zondag herhalen we in de kerk de geloofsbelijdenis. Je weet wat het betekent: ‘Ik geloof in één God, de Vader, de Almachtige, de Schepper van alle zichtbare en onzichtbare dingen.’ Dat heeft niks te maken met onze persoonlijke mening of gevoelens. Het is een uitspraak van een objectief feit dat door het geloof als waarheid wordt beschouwd. Wanneer ik in het gezelschap van andere christenen ben en deze belijdenis uitspreek, heb ik het niet over mezelf. Het enige wat ik over mijzelf zeg, is dat ik mij onderwerp aan deze waarheid. Dit is de basis waarop ik sta, dit is waarheid.

Heel vaak (ik ben bang dat het bijna altijd is) zijn mijn ge-

voelens het meest aanwezig in mijn gedachten als ik naar de kerk ga. Dat is natuurlijk. Wij zijn mensen met een eigen persoonlijkheid en het kost ons geen moeite om iets te 'voelen'. Maar het aanbidden van de Heere is niet afhankelijk van ons gevoel. Aanbidding is geen sentimentele belevenis. De aanbidding van de Heere is een daad en het vereist discipline van ons. Wij moeten God aanbidden 'in geest en waarheid', daar maken gevoelens geen deel van uit. We zullen God aanbidden, welke gevoelens we op dat moment ook hebben. Voordat de kerkdienst begint, kniel ik neer om al mijn dwarrelende gedachten bij elkaar te brengen, zoals schichtige kalveren bij elkaar gedreven worden. Ik bid dat ik bevrijd mag worden van alle vage vooringenomenheid met mezelf en van mijn eigen belangen. Dat ik me mag richten op God tijdens deze korte kerkdienst. Wat mij helpt in het beheersen van mijn gedachten zijn de woorden van het 'Jezus-gebed' (een kort formuliergebed dat gebruikt werd in oosterse kerken). De woorden heb ik geleerd van een Russische pelgrim die zijn leven lang gezocht heeft naar de betekenis van dit gebed: 'Heere Jezus Christus, Zoon van God, wees mij zondaar genadig.' Orthodoxe christenen bidden dit gebed telkens opnieuw, als op het ritme van de ademhaling. Dit gebed heeft mij vaak gered op de vele momenten dat ik geen woorden had. Ook in situaties die totaal anders waren dan kerkdiensten.

Wanneer ik de geloofsbelijdenis uitspreek, richt ik me op eeuwige waarheden. Deze gaan veel verder dan de oppervlakkigheid van mijn gevoelens over wat ik doen moet na de kerkdienst of over wat iemand tegen mij gezegd of gedaan heeft. Mijn ziel houdt zich vast aan deze eeuwige waarheden,

de ‘ik geloof’-uitspraken. Dan ben ik bemoedigd en gesterkt. Soms zingen we de mooie hymne van St. Patrick:

*Vandaag verbind ik mij
aan de krachtige Naam van de Drie-eenheid
door Hem te aanbidden,
Drie in Eén en Eén in Drie.*

*Vandaag verbind ik mij
aan de macht van God, Die mij vasthoudt en leidt.
Zijn ogen zien mij, Hij geeft kracht om staande te blijven,
Hij hoort mij in al mijn noden.¹*

Als ik geloof in de grote dingen die wij samen belijden en zingen, dan zal er zeker voorzien worden in de kleine dingen. (En wat is niet klein in vergelijking met de geloofsbelijdenis?) Deze geloofsbelijdenis geeft mij houvast en geeft richting aan mijn leven. Telkens moet ik terugkeren naar deze waarheid om de juiste richting te bepalen. Het lijkt wel of dit de laatste tijd steeds vaker gebeurt, omdat zo veel mensen de juiste richting zijn kwijtgeraakt.

4 | Een dochter, geen zoon

Om de betekenis van het vrouw-zijn te begrijpen, moeten we bij God beginnen. Als God inderdaad de Schepper van alle zichtbare en onzichtbare dingen is, dan heeft Hij zeker alle dingen in handen. Hij bestuurt zowel de zichtbare als de onzichtbare, de kolossale als de minuscule, de belangrijke als de onbeduidende dingen. Als God het algemene ontwerp

van de schepping bestuurt, dan heeft Hij zonder twijfel ook de details van ons leven in handen.

Soms horen we mensen zeggen dat de geslachtsbepaling een kwestie van toeval is, alsof iemands wezen als man of vrouw een kleinigheid is. Het is echter verre van een kleinigheid. Het is onze natuur. Het is de aard van ons wezen, waarmee we ons hele leven zullen leven. Het is datgene waartoe jij en ik geroepen zijn. Geroepen door God, de God Die alles bestuurt. Het is ons levensdoel, dat ontworpen, vastgesteld en uitgevoerd is door een alwijze, almachtige en liefhebbende God.

*Als God het algemene ontwerp van de schepping
bestuurt, dan heeft Hij zonder twijfel ook
de details van ons leven in handen.*

Ik wilde graag een zoon. Ik was er zeker van dat elke man een zoon als oudste kind wil. Voor mij scheen het logisch te zijn dat de oudste in het gezin een jongen is – een oudste broer, de eerstgeborene en de erfgenaam. Daarom baden we voor een zoon en je vader was er vrij zeker van dat God hem aan ons zou geven.

Je vader was bij mij toen jij geboren werd. Ik kon zijn gezicht zien toen de dokter zei: ‘Het is een meisje.’ Hij glimlachte naar mij en zei onmiddellijk: ‘Haar naam is Valerie.’ De verpleegster wikkelde jou in een kleine deken en legde je zo neer dat ik je gezichtje en ogen kon zien. Je ogen waren toen donkerder blauw. Je had ze wijd open en keek in mijn ogen (hoe weet een baby hoe hij in andermans ogen moet kijken?). Je bent een eigen persoon en sinds je geboorte gescheiden en onafhankelijk van mij. Mijn dochter.

Later brachten ze je naar mij toe en hield ik je vast. Toen pakte je

vader je van mij over en hield je dicht tegen zich aan en zei: ‘Klein popje!’ Hij was nooit sentimenteel en sprak nooit babytaal, maar op geen enkele andere manier konden we jou omschrijven – roze wangetjes en lippen, blauwe ogen en zijdezacht blond haar. Ook de dokter en de verpleegster, een echtpaar dat zeven kinderen had, zeiden dat je prachtig was.

Ik zag dat je vader compleet gelukkig was met jou als dochter in plaats van een zoon. Dus ik was ook gelukkig. God was het Die jou aan ons gegeven heeft. Het was dezelfde God van Wie we een zoon gebeden hadden. Maar God had, om redenen die we toen niet begrepen, een veel beter plan bedacht.

Als je gelooft in een God Die de grote dingen bestuurt, dan moet je ook geloven in een God Die de kleine dingen leidt. Natuurlijkerwijs geven wij mensen een waardeoordeel over dingen, of ze nu groot of klein zijn. De zendeling Amy Carmichael schreef: ‘Daar zijn geen grote dingen bij U, noch kleine. U bent alles en U vervult alles in allen.’

5 | De schepping: de vrouw voor de man

Vanmiddag stond er een stevige wind. De zon liet zich af en toe zien tussen de voortjagende wolken. Ik wilde graag naar buiten om in de wind te zijn. Samen met MacDuff ben ik naar Nantucket Sound gegaan om daar een lange wandeling te maken op het lege strand. De wind hielp ons om vooruit te komen en we waren zonder het te weten misschien wel een kilometer verder voordat we omkeerden. Ik moest tegen de wind in teruglopen. MacDuff wapperde met zijn oren en niesde wanneer het zand in zijn neus kwam. Halverwege de terugweg zag ik een duin die ons enige beschutting bood. Ik ging

daar zitten en MacDuff was blij dat hij een paar minuten rust kreeg. Maar plotseling bedacht hij zich en ging graven. Dat deed hij met verwoede kracht zodat hopen zand opstoven vanaf zijn krachtige voorpoten.

Het is niet moeilijk om over de grootheid van God na te denken als je de zee ziet met de immense horizon en hemel. Het is niet moeilijk om over de ongekende creativiteit van God na te denken als je het ontwerp van schelpen bestudeert. (Ik zeg dat het niet moeilijk is om daar over na te *denken*. Het is echter wel moeilijk, misschien zelfs onmogelijk, om het te *begrijpen*. Om het met de achtste-eeuwse kerkvader Johannes van Damascus te zeggen: ‘God is oneindig en onbegrijpelijk. Alles wat te begrijpen is aan God is Zijn oneindigheid en Zijn onbegrijpelijkheid.’) God is de Almachtige, de Schepper. Hij is een God van orde, harmonie en vormgeving. Wij geloven in de schepping zoals die verteld wordt in de eerste twee hoofdstukken van de Bijbel. We verheugen ons, omdat de Maker van dit alles Zich ook verheugde toen Hij naar alle wonderlijke werken keek die Hij gemaakt had. Hij maakte elk ding op Zijn machtswoord en toen Hij ernaar keek, zag Hij dat het goed was.

God maakte de mens naar Zijn beeld. Toen, voor de eerste keer, zag God iets wat niet goed was. Het was niet goed voor de mens om alleen te zijn. God besloot om een helper voor hem te maken die bij hem paste. In Genesis 2:19 staat dat God dit besluit nam nadat Hij de dieren en vogels gemaakt had en ze bij Adam had gebracht om ‘te zien hoe hij ze noemen zou’ (zodat Adam onder hen misschien een helper zou vinden). Denk je eens in hoe de almachtige Schepper wachtte ‘om te zien’ welke namen Zijn schepsel Adam zou bedenken!

En natuurlijk bedacht Adam de namen. Het vermogen van zijn creativiteit was ook indrukwekkend. Hij bedacht namen voor elk soort vee, elk soort vogels en elke andere diersoort. Hij en God zullen vast en zeker samen naar al deze dieren gekeken hebben.

Wat een schouwspel moet dat geweest zijn: God en Adam die samen de dieren bekeken. Zou Adam een moment van identiteitscrisis hebben gehad terwijl hij de dieren bekeek, zoals ik wellicht gehad zou hebben? Zou hij zich hebben afgevraagd: ‘Met wie kan ik mijzelf vergelijken?’

Jij en ik houden van dierentuinen. We staan dan net als Adam voor de dieren en bestuderen ze. Wij mensen reageren verschillend op dieren. Eens stonden we bij de tijgers. Een vrouw riep uit: ‘Ah, wat een lief poesje!’ maar een meneer zei: ‘Ik ga hier snel weg.’ Toen jij drie of vier jaar was stonden we een keer bij de olifanten. Uiteindelijk zei je: ‘Waarom hebben zij toch zulke rare dingen in plaats van gewoon voeten?’

De dieren staren ook naar ons en door de tralies ontmoeten hun ogen de onze. Maar nog iets veel groters dan de tralies scheidt ons van elkaar. Ze kijken ons aan met een bepaalde kalmte alsof zij iets overwonnen hebben en een peilloos diep mysterie doorgronden. Dit herinnert mij aan mijn eigen grondeloze onwetendheid. In hoeverre doorgronden wij het dierenrijk? Ondanks dat ons leven verweven is met dieren – wij vangen, gebruiken, temmen en doden dieren en sommige worden gekoesterd –, toch begrijpen wij hen niet volledig. Wij houden van MacDuff. Daarvoor zijn geen andere woorden, wij houden gewoon van hem. Hij is een goede vriend. Hij is volkomen stil als ik thuis aan het werk ben. Wat ik ook besluit om te gaan doen in de middagen, hij is er helemaal klaar voor. Hij is helemaal

toegewijd aan zijn hoge roeping (ja, ik denk dat het een roeping is) om mij gelukkig te maken.

Ik ben er zeker van dat Adam hield van de dieren die zijn vrienden waren in het paradijs. Mogelijk heeft hij een speciale vriend gevonden in een hond, een paard of een eenhoorn. Maar wat begreep hij van de dierenwereld en wat begrijpen wij ervan?

Ik las gisteren iets over een renpaard. Zij verbrijzelde haar enkel, maar bleef doorgaan met de wedstrijd. Zij deed waarvoor ze getraind was, totdat ze uiteindelijk wel moest stoppen. Er werd geprobeerd om haar enkel te herstellen, maar toen ze weer bij vol bewustzijn kwam, was ze radeloos van angst en pijn waardoor ze bleef schoppen. Ze hebben haar laten inslapen. De foto's in het tijdschrift lieten zien hoe dit prachtige, grote schepsel geleid werd door dunne teugels. Dit gaf mij een beschaamd gevoel. Zij was gehoorzaam aan haar trainers, zij won geld voor haar eigenaren en leed en stierf voor hen. Niemand kon het haar uitleggen of zich verontschuldigen tegenover haar.

De dieren bestaan en zij zijn onze medeschepselen, gemaakt door dezelfde Schepper. Het zijn onze mede-lijders, hoewel stemmeloos en mysterieus. 'Maar voor de mens vond hij geen hulpe, die als tegen hem over ware' (Gen. 2:20).

God had Adam ook een andere man kunnen geven om daarmee goede vrienden te worden. Een vriend voor het leven, om mee te praten en te discussiëren als ze daarin plezier zouden hebben. Maar Adam had meer nodig dan een vriendschap met dieren of een vriendschap met een andere man. Hij had een helper nodig die speciaal daarvoor ontworpen was en die toebereid was voor de taak die wacht-

te. God gaf een vrouw aan Adam. Een vrouw was het die bij Adam aansloot, die bij hem paste en volkomen geschikt was voor hem. Zij was gemaakt van zijn eigen vlees en bloed.

Je kunt dingen pas goed gebruiken als je weet waarvoor ze gemaakt zijn, of het nu een veiligheidsspel is of een zeilboot. Ik verwonder mij erover om een vrouw te zijn die onder God staat. Dat we ten eerste weten dat we door Hem gemaakt zijn: ‘God schiep de mens naar Zijn beeld, naar het beeld van God schiep Hij hem; man en vrouw schiep Hij hen’ (Gen. 1:27). Ten tweede is het nodig te weten dat wij gemaakt zijn voor iets: ‘God bouwde de ribbe, die Hij van Adam genomen had, tot een vrouw. En Hij bracht haar tot Adam’ (Gen. 2:22).

Dit was het originele plan. Dit is het waarvoor de vrouw gemaakt is. Het Nieuwe Testament verwijst duidelijk en sterk naar dit originele doel van de vrouw: ‘Want de man is uit de vrouw niet, maar de vrouw is uit de man. Want ook is de man niet geschapen om de vrouw, maar de vrouw om de man’ (1 Kor. 11:8,9). Sommige teksten kunnen misschien verschillend geïnterpreteerd worden, maar ik kan hier geen enkele onduidelijkheid in vinden.

*Een vrouw was het die bij Adam aansloot, die bij hem
paste en volkomen geschikt was voor hem.*
